GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 70.

z KRAKOWA DNIA 1 WRZEŚNIA 1824 ROKU we SRODĘ.

— Z *Krakowa.* —

Ile śmierć Człowieka, dotkliwym iest dla znaiących Go ciosem, tyle zasłużone wspomnienie Cnot i zasług zmarłego, hołd onym należny, a współczesnym wzór do naśladowania, nieść powinno. Godzien zaiste, podobnego wspomnienia Szanowny ze wszech miar Obywatel z Wdztwa Krakowskiego; Jan Chwalibóg; po stracie którego, przez śmierć zawczesną. w Lipcu nastąpioną, żal powszechny świadczy winną cześć, na iaką w publicznem i prywatnem życiu, zasłużyć sobie umiał. — Zamieszkały początkowo pod obcem panowaniem, lecz pełen czucia godnych przodków swoich, pierwsze zaraz młodości swey lata, poświęcił pamiętney w r. 1794 Kraiu obronie, własną osobą, i zebranym pocztem, zwiększaiąc Narodowe szeregi. — Po nieszczęsnym Kraiu upadku osobiste cierpienia niestłumiły w nim właściwych prawem Polakom uczuć, i ducha Obywatelskiego, bo w pierwszych zaraz momentach, odradzaiącego się szczęśliwie Kraiu, widziano Go urzęduiącego w Kielcach; a od chwili zaprowadzonego Rządu, koleyno sprawowane Urzędy : Marszałka Seymików, Radzcy Departamentowego, Sędziego Pokoiu, i Posła; poświęcenia się Jego, szlachetnym zawsze były celem, iedyną onych, z nadwerężeniem maiątku, w własnem przekonaniu i Współ-Obywateli świadectwie, zakładaiąc sobie nagrodę, że dopełnił winnych dla Kraiu i Obywateli obowiązków. A wolen niekiedy od podiętych dla Publiczności zatrudnień, poświęcaiąc cały przyiacielskiey wysłudze, z przepomnieniem nawet, osobiście Go dotyczących, iednał sobie powszechny szacunek, iakiego nieskażony, a słodki zawsze charakter, bezinteressowność, i to wylanie się na wysługi, wymagać maią prawo. — Tak święcie spełniaiąc obowiązki przyiaźni i Obywatelstwa, umiał słodko spełniać i te, które w domowem pożyciu, iako Małżonkowi, Oycu i włości Dziedzicowi, są właściwe; słuszny więc żal, po stracie tak czci godnego Męża, procz Osob, prawem natury z nim związanych, wdzięczności, przyiaźni i obywatelstwa, powszechnym stał się udziałem. Ile on świadcząc rzetelny szacunek, odnawiać będzie

pamięć zmarłego Jana Chwaliboga; O-by! o tyle wzmianka Cnot i Zasług Jego stawała się wzorem do uzyskania, od osób cenić ie umieiących, podobnego uwielbienia, iakie Jemu w należnym hołdzie, rzetelne składa pokrewieństwo i przyiaźń.

Z. R....

Z Warszawy d. 2 Sierpnia.

W Imieniu Nayiaśnieyszego ALEXANDRA I. CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA POLSKIEGO &c. &c. &c.

XIĄZE NAMIESTNIK KROLEWSKI w Radzie Stanu.

Przychylnie do przedstawienia Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu z dnia 24 Czerwca r. b. Nro 31,066, zgodnie z opiniią Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi uczynionego, postanowiliśmy dozwolić na utworzenie z dniem 1 Stycznia roku przyszłego 1825 Komory Celney 2go Rzędu na granicy od strony Pruss w punkcie Niezdara w Województwie Krakowskiem.

Wykonanie ninieyszego Postanowienia Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 13 Lipca 1824 r.

(podpisano) *Zaiączek.*

Minister Prezyduiący w Kom: Rz: przychodów i Skarbu (podpisano) X. X. *Lubecki.*

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady; (pdpisano) *Kossecki.*

Zgodno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady: (podpisano) *Kossecki.*

W Imieniu Nayiaśnieyszego ALEXANDRA I. CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA POLSKIEGO &c. &c. &c.

XIĄZĘ NAMIESTNIK KROLEWSKI w Radzie Stanu.

Z względu na powody przedstawieniem Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu z dnia 24 Czerwca r. b. Nro 27,787 obięte, Postanowiliśmy przychylnie do wniosku teyże Kommissyi Rządowey upoważnić Komorę 1go Rzędu w Mławie, od strony Pruss, w Województwie Płockiem położoną, do expedyiowania z zagranicy Ryb świeżych, za poborem całkowitego cła tak wchodowego iako i konsumowego.

Wydanie w skutek ninieyszego Postanowienia potrzebnych rozporządzeń, Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu polecamy.

Działo się na posiedzeniu Rady Administracyyney w Warszawie dnia 13 Lipca 1824 r.

(Podpisy iak wyżey.)

Z Paryża d. 15 Sierpnia.

D. 13 Xiąże San-Fernando, grand Hiszpański, a d. 14 Hr. Duhamel, członek izby Deputowanych mieli prywatne posłuchania u Króla.

Onegday po południu Jenerał Hiszpański Ballasteros miał posłuchanie u Xcia Angouleme.

Hr. Villele odwiedził Xcia Koburgskiego.

Do 1 milliiona 802,844 Fr. na zakupienie i urządzenie przeznaczonych dla Xcia Bordeaux dóbr Chambord, podług zdania sprawy przez kommissyią niedostaie ieszcze 153.637 Fr.

Piękna oda na śmierć Lorda Biron przez Kazimierza Delavigne napisana, została w tym samym dniu, gdy wyszła z druku, rozkupiona. Onegday wyszło drugie iey wydanie.

Z rozkazu rządu robiony iest teraz plan bitwy pod Brienne d. 29 Stycznia 1814 zaszłey; 10 officerów sztabowych udało się w tym celu na mieysce.

Gimnazyum Pułkownika Amoros, które iest razem dla woyskowych i cywilnych osób urządzone i dawane w niem są wszelkiego rodzaiu ćwiczenia ciała, czyni znaczny postęp. Na odbywaiącym się niedawno publicznym popisie znaydowało się wiele znakomitych osób, a międzyy innemi Infant Portugalski Michał, Jeneralowie Hubert i Coutard. Zręczność uczniów żołnierzy sprawiła powszechne zadziwienie. Rozdawano nagrody za szczególnieyszą gimnastyczną biegłość, iako to za szypkie bieganie, siloość, i t. d. Niektórzy ubiegali godzinę drogi w mniey iak 18 minutach, inni chodzili po chwieiących się belkach, niosąc krzesło lub osobę na grzbiecie. Niektórzy uczniowie uratowali iuż nawet swoią zręcznością życie wielu nieszczęśliwych osób.

Kawaler Drovetti, Francuzki ieneralny Konsul w Egipcie, przysłał muzeum Liońskiemu w darze 12 dobrze zachowanych Egipskich malowideł na kamieniach.

Dziennik Gwiazda wyraża: "Zniszczenie Ipsary przeięło strachem tych wszystkich, których serca dla uczuciów ludzkości nie są zamknięte. Bohaterstwo mieszkańców, zdrada żołdowników, którzy ich poddali, dzikość hord barbarzyńskich, którzy pławiąc się we krwi kobiet, starców i dzieci, uczynili ieszcze zwycięztwo okupione złotem obrzydliwszém; wszystkie te doniesienia sprawiły razem zadziwienie i strach, litość i gniew, i odgłos tey klęski długo ieszcze po Europie rozchodzić się będzie."

W Strazburgu dwóch officerów, Francuzki Porucznik od dragonów Vicehrabia A.... i Badeński officer Clovitz, posprzeczali się z sobą, iż dziki koń może bydź w 3 dniach obłaskawiony, i zaledwo uwierzyć można, sprzeczka do tego doszła stopnia, iż oba wyzwali się na pistolety. Poiedynek nastąpił dnia 9 o godzinie 6 z rana. Officer Francuzki miał pierwszy wystrzał, lecz chybił przeciwnika swoiego, który potem przestrzelił mu ramię, rana była śmiertelna i umarł w pięć godzin. P. Clovitz udał się potem na prawy brzeg Renu. Zmarły miał bydź synowcem iednego z Ministrów.

Gdy panuiąca od nieiakiego czasu zaraźliwa choroba w Neapolu ustała, i iuż tam zupełny stan zdrowia powrócił, przeto kommissyia zdrowia w Marsellii postanowiła, iż przybywaiące z tego Królestwa i kraiów kościelnych okręty podlegać iuż tylko będą pięciudniowey kwarantannie.

Z Madrytu d. 7 Sierpnia.

Sacedon, gdzie teraz Król bawi, iest nędzna wioska, w którey Monarcha ma z 6 pokoiów złożone mieszkanie. Ła-

)2(

zienki znayduią się o godzinę drogi od wsi, dokąd codziennie o godzinie 5 z rana udaie się Król i powraca o godzinie 8 z Ministrem Calomarde. Od 24 z. m. urządzony tam został teatr, na którym codziennie bywaią wystawienia i Dwor zawsze na nich się znayduie. Krol tak wielkie ma w nich upodobanie, iż często przy wrzawie lub oklaskach nakazuie uciszenie się. Jenerał Bessieres znaydował się przez kilka dni w Sacedon i poiechał iako Wielkorządca do stolicy.

Dnia wczorayszego opuścił Król Sacedon, noc przepędził w Arenzuegue, a dziś oczekiwany iest w mieście naszem

Twierdze Tarragona, Cordona, Tortosa, i Mequinenza będą, iak słychać, woyskiem Francuzkiem osadzone.

W umundurowaniu naszych ochotników postrzegamy wielki zbytek. Samo pióro u kapelusza kosztuie dziś 540 realów.

Cena żyta znacznie się znowu podniosła.

Z portu Barcelońskiego postrzeżono na morzu 12 statków bez bandery, które miano za Angielskie. — W wodach del Mare widziana była fregata Angielska o 44 działach. Dodaią, iż przed Alikante pokazało się 14 Angielskich okrętów, i tamteyszy Jenerał kapitan zapytał się iak sobie ma postąpić gdyby wylądować chciały. Brygantyna o 20 działach tytuniem wyładowana, upatruiąc mieysca do wylądowania stała przed Barceloną.

Konstytucyynego Jenerała Copons uwięziono i pod strażą tu przywieziono. Będzie zapewne w krótce przed sądem stawiony.

W nocy na 27 Lipca 6 podeyrzanych osób uszło z Barcelony i udały się na stoiącą w pobliskości korwetę Angielską. Odtąd osada Francuzka ma bacznieysze oko na krążące przed tym portem Angielskie okręty.

Słychać, iż siedzący w więzieniu w Roa Jenerał Empecinado, uwolniony został przez około 50 zbroynych ludzi.

Król nakazał osadzić wakuiące prebendy osobami przez J. K. M. lub Biskupow zaleconemi. Dyrekcyia zaś skarbowa proponuie, aby dochody z nich przez dwa lata na skarb obrócić.

Ciało zmarłey byłey Królowy Etruryi, a potem Xiężny Łukieskiey, siostry Jr K. Mości, które z Włoch wodą do Hiszpanii przywiezione było, pochowane w Eskuial zostało. Z tego powodu zawdział Dwór na dwa dni żałobę.

Z Londynu d. 14 Sierpnia.

Gazeta *Morning - Chronicle* donosi, iż z 28 członków Parlamentu wyznaczona kommissyia do rozpoznania stanu Jrlandyi, obiawiła d. 22 b. m. swe zdanie, iż nie widzi innego środka do przywrócenia w Jrlandyi spokoyności, iak tylko w porównaniu w prawach Katolików z Protestantami. Zdanie to będzie Parlamentów na następnych posiedzeniach podane.

Dwa przewozowe okręty, które ładowały iuż woyskową ammunicyią do Cap - Coast, odebrały wczoray rozkaz, aby ładowanie wstrzymały, zkąd wnoszą, iż rząd Angielski iest w chęci raz na zawsze pożegnać tę osadę.

Kapitan okrętu Brylant, który z Quebeku do Aberdeen przybył, opowiada,

iż d. 29. Lipca pod 57 stopniem północney wysokości i 13 długości widział 4 liniiowe okręty i fregatę, ktore na południo-zachod płynęły. Nie miały żadney bandery, ale zdawały mu się bydź Rossyyskiemi.

Przed kilku dniami przybył tu Paweł dela Calle, który uszedł z Madrytu przed karą śmierci, którą mu za rzekome należenie do zabóystwa X. Vinuesy grożono.

W Leeds, podług Gazety *Morning-Chronicle*, okazało się od 14 dni kilka przypadków śmierci na *cholera morbus*; na niektórych chorych tak mocno ta choroba działała, iż po 4 do 5 godzin ustała wszelka siła i żadne lekarstwo iuż nieskutkowało.

W Londynie maią zamiar założyć morskie kąpiele przez wodociągi.

Kapitan Mexykańskiego okrętu Orzeł, ktory w 14 dniach z Laguaira do Baltimore przybył, opowiedział, iż na drodze od Kadyxu napotkany był d. 5 Maia od okrętu Temistokles i Sardyńskiego brygu, ktore z Hawanny do Gibraltaru i Genui płynęły. Postrzegł, iż za tem statkiem płynęła paczka, którą łodzi rozkazał złapać. Osnowa paczki wzniecila w nim podeyrzenie, rozkazał zaraz bryg zatrzymać i po przetrząśnieniu go znalazł pisma do Hiszpańskiego rządu z Hawany, urzędowy list Jenerała Morales i list tegoż do iego siostry w Hiszpanii. Listy te zawierały plan zamierzony z Hawanny i Kadyxu wyprawy do iednego z kraiow południowey Ameryki, z wykazaniem naysłabszych mieysc, gdzie wylądować można i osob, ktorem rząd Hiszpański zaufać i korrespondować z niemi może. Gazeta Baltimorska dodaie, iż z ważnego tego odkrycia więcey udzielić nie może.

Król w rocznicę swoich urodzin założył węgielny kamień na nowe budowle w Windsor.

Farbiarze w Manszestrze dla wymożenia wyższey płacy zaprzestali roboty.

Neu-Süd-Wales tak gnagle zakwita, iż przeszło 700 prośb o zorodniarzy do służby musiał rząd z ich braku odrzucić. Wielu właścicielów posiadaią iuż do 4000 owiec i innego bydła. Z tem wszystkiem znayduie się ieszcze kilka milliionów morgow urodzaynego gruntu, którym rząd ieszcze nie rozrządził.

Senat i izba Reprezentantów na teraźnieyszy Kolumbiyski Kongres zebrały się d. 5 Kwietnia. Z konstytucyynie obranych Senatorów ziechało się na początku tylko 21, deputowanych 40. Prezesem, Viceprezesem i Sekretarzem Senatu obrano PP. de Real, Soto i Caro, a Prezesem, Viceprezesem i Sekretarzami izby Reprezentantów PP. Herrera, Rafaela Mosquera, Suarez i Piotra Mosquera.

Z Rzymu d. 5 Sierpnia.

Jeden z uczniów Kongregacyi *Propaganda fide*, X. Abraham Chasciur Maigr. Taatha mianowany został Arcybiskupem Koptow w Memfis.

D. 31 Lipca Jezuici obchodzili z wielką uroczystością święto S. Jgnacego z Loioli. O godzinie 12 udał się nawet Oyciec S. do ich kościoła, gdzie przyięty był przez Kardynała Somaglia, dzie-

kana S. Kollegium, i Jenerała Jezuitów X. Fortis.

Tegoż dnia udał się Oyciec S. niespodziewanie do Szpitala S. Ducha i szczególnieysze iego urządzenia z wielką oglądał uwagą.

Z d. 1 b. m. po południu rozpoczęły się przygotowawcze missyie do S. Jubileuszu.

Tueysza gwardyia narodowa, która od osadzenia przez Francuzów Rzymu pod Napoleonem istniała, zwiniętą teraz została.

Opat de la Menais, autor pisma o obojętności względem Religii, przybył tu i kosztem Oyca S. iest utrzymywany.

Gdy Oyciec S. zwiedzał niedawno więzienia, pytał się między innemi o 3 osoby siedzące w podziemnem więzieniu i kazał się tam z pochodnią zaprowadzić. Pierwszym z nich był Wielkorządzca prowincyi, i na iego usprawiedliwianie o niewinności, odpowiedział Oyciec S. Twoie czyny i przymioty dobrze mi są znane. Drugi, Xiądz na widok Oyca S. tak się zaląkł, iż niemógł słowa przemowić. Trzeci był kaydanami obciążony, i rzewliwe na swóy los narzekał, nad który śmierć przenosił. Oyciec Sty wzruszony, rozkazał przyśpieszyć ukończenie iego sprawy.

Na ostatniem posiedzeniu Akademii starożytności, czytał Adwokat Lea ciekawą rozprawę o dawnym porcie w Ostia i dowodził, iż przed Cesarzem Traianem Tyber miał tylko iedno uyście i to w tem mieyscu, na którem Król Ancus Martius (zmarły na 618 lat przed Narodzeniem Chrystusa) miasto Ostia założył.

Wczoray był tu nieznośny upał. Ciepłomierz o godzinie 2 z południa podniósł się do 29 stopnia. Naywiększe gorące w r. 1820 było $29\frac{3}{10}$ stopni, w 1821 roku 25 w r. 1822 d. 25 Lipca 28, a w r. 1823 d. 15 Lipca $25\frac{5}{10}$ stopni.

Założona w r. 1778 akademiia pięknych umiejętności w Turynie otrzymała od teraźnieyszego Króla Sardyńskiego wielkie przywileie.

Z Sztokólmu d. 10 Sierpnia.

Poiutrze powrócą tu NN. Królestwo.

Podczas bytności swoiey w Helsinborgu miał Król oświadczyć, iż na tem mieyscu, gdzie pierwszy raz na ziemię Szwedzką wysiadł, wystawić każe zamek.

Poseł Rossyyski przy Dworze naszem, Hr. Suchtelen, powrócił tu z swey podróży do południowych i zachodnich prowincyy państwa.

Komitet prawodawczy ukończył iuż polecone sobie od Seymu rozporządzenie przeciw ukradkowemu handlowi i rządowi oddał.

Literatura Szwedzka poniosła nieodżałowaną stratę. Dnia 8 b. m. umarł tu były Sekretarz stanu do spraw duchownych P. Rosenstein, ieden z 18 członków akademii Szwedzkiey i ustawiczny iey sekretarz. Był on ostatnim z mianowanych przez Króla Gustawa członków.

Wyszło tu z druku dziełko: Lineusza uwagi nad samem sobą, wydane przez Afzeliusza.

Konsul Szwedzki w Kairze, P Boetho, przysłał Królewicowi Następcy

tronu w podarunku Arabskiego ogiera, który przybył niedawno przez Marsellią do Szwecyi.

Z Chrystianii d. 10 Sierpnia.

Królewic Następca tronu i Vicekról Norwegski zakończył d. 9 b. m. teraźnieysze posiedzenia Seymu Norwegskiego mową, w którey dziękował członkom za okazaną gorliwość i prosił ich, aby iego usiłowania dążącej do dobra kraiu, zawsze radą i dobrą wolą wspierali. Co do upadłego proiektu względem niektórych zmian w konstytucyi i nadania Królowi nieograniczonego *Veto*, wyraził: iż zupełnie iest przekonany, że nie duch sprzeczności, ale obawa uczynienia zawcześnie zmiany w konstytucyi nakłoniła Seym do odrzucenia tego proiektu; lecz spodziewa się, iż w przyszłości pewne obiaśnienia uprzątną tę obawę. — Prezes Seymu odpowiedział krótko na mowę Królewica. — Królewicowa Jmć znaydowała się na tem obrzędzie w zrobioney na ten koniec loży z Posłem Angielskim, P. Bloomfield, i z kilku innemi znakomitemi cudzoziemcami. — Gdy Królewic powrócił do swego pałacu, przybyły wszystkie członki Seymu dla pożegnania go. W tymże celu udały się do Królewicowey i znaydowały się potem na obiedzie u Królewica.

Przez uchwałę Seymu, którą Król zatwierdził, Uniwersytet tuteyszy został uposażony.

Przez przybyły w Kwietniu r. b. z Anglii do Tönsberg okręt, przywieziona została naturalna ospa do Norwegii i z okolic Tönsberga, daley się rozszerzyła. Przedsięwzięto teraz surowe środki dla wstrzymania dalszego iey szerzenia.

Z Bruxelli d. 17 Sierpnia.

Król przychylił się do życzenia Stanów południowey Brabancyi, aby miana była staranność o zachowanie istnieiących historycznych i kunsztu pomników. Po wyznaczane są kommissyie dla mienia nad niemi dozoru, tudzież spisania wszystkich znayduiących się po kościołach i w innych zakładach dzieł kunsztu, wyiąwszy prywatne lub do towarzystw należące, i tego spisu złożą kopiie Stanom i Władzom mieyskiem. Bez zezwolenia mieyscowey Władzy, opartego na zdaniu kommissyi, żadna względem pomników nie może nastąpić zmiana.

Przybył tu P. Navia, Poseł Hiszpański przy Dworze naszym, a Pan Robert Wilson z Amsterdamu do Hagi i uda się ztamtąd do Akwisgranu.

Nigdy ieszcze prassy tuteysze nie były tak zatrudnione iak teraz; przedrukuią tu bowiem 6 dziennikow Paryzkich, to iest Medyczny, praw, mód i 3 teologiczne.

Z Szwaycaryi d. 17 Sierpnia.

Minister Angielski, P. Vaughan, zapytał się w imieniu rządu swoiego iak ustawy ligi stanowią względem spadku zmarłego na ziemi Szwaycarskiey cudzoziemca.

Podług doniesień z Solotury tamteyszym uczniom teologii z rozkazu Xcia Biskupa Bazyleyskiego zabroniono przestawać z uczącą się Szwaycarską młodzieżą, gdyż przestaiący z reformowa-

nemi nie będą do święcenia przypuszczonemi.

W Genewie po powrocie z Seymu ligi Deputowanych zwołana bydź ma rada reprezentantów, dla zawieszenia ieszcze na 18 miesięcy wolności druku.

Sędziowie pokoiu w Kantonie Zurichskim z 3870 spraw zagodzili w r. z. 2943.

Officerowie byłey na żołdzie Neapolitańskim kompanii Szwaycarskiey, mieć będą w 30 miesiącach zaległy żołd ratami wypłacony.

W Szafhuzie spuszczony niedawno został z warsztatu parowy statek.

Okropna burza na końcu zeszłego miesiąca poczyniła w 40 wsiach Szwaycarskich wielkie szkody.

Z Frankfortu d. 16 Sierpnia.

Przybyli tu Xże Fryderyk August Saski z swoią Małżonką i dziedziczny Xże Oldenburgski.

Podług listów z Drezna pomiędzy znakomitszemi gośćmi, ktorzy tego lata znaydowali się u wód Marienbad w Czechach, był także Hr. St. Leu (Ludwik Bonaparte) z swoim synem. Stan zdrowia pierwszego zawsze ieszcze iest zwątlony.

Z Portugalii piszą, iż znany „z opisu Brazylii Pułkownik Baron Eschwege, został w nagrodę swoich zasług przez N. Króla Portugalskiego mianowany Jenerałem kapitanem górnictwa państwa. Znayduie on się teraz w Lizbonie. Urząd ten wakował od wyiazdu P. Andranda do Brazylii.

Gazeta Nkary donosi, iż z powodu uwięzienia Elektorsko-Heskiego naywyższego Dyrektora policyi Manger, wszystkie osoby tey policyyney Władzy są uwięzione i ściśło badane, kierowanie zaś nią powierzone zostało Radcy rządowemu Pfeiffer. Mówią, iż nadzwyczayne postąpienie w Styczniu r. z. przeciw Radcy nadwornemu Murhard, nastąpiło iedynie z nieudowodnionego podaszczenia P. Manger, ktory chciał się przez to obcym Gabinetom przypodobać.

Z Kopenhagi d. 16 Sierpnia.

W tey chwili znayduie się tu tayny konferencyyny Radca i Łowczy nadworny, Hr. Hardenberg-Rewentlow.

Wydrukowany tu został pierwszy tom Duńskiego tłumaczenia Tysiąc i iedna Nocy z przywiezionego w Kalkucie drukowanego textu, przez Professora Rasmussen.

Zmarły tu niedawno Patron i Jnstygator naywyższey instancyi Rottböll, zostawił w gotowiźnie 800,000 talarów naywiększy maiątek, iaki patron Duński mógł zebrać.

Od granic Tureckich d. 2 Sierpnia.

Podług Gazety Powszechney Poseł Angielski, Lord Strangford, odiedzie w krótce z Stambułu; rząd dozwolił mu nakoniec przybydź na czas nieiaki do Anglii. Nie dopiął iednak przed wyiazdem celu swoiego, o który tak się usilnie starał, to iest: cofnienia woysk Tureckich z Xięztw Multan i Wołoszczyzny.

Upadek Jpsary zasmucił bardzo „iak z Ankony piszą, tamteyszych Greków; lecz pocieszyły ich pomyślnieysze doniesienia pod d. 16 Lipca z Smirny. Podług nich mieli Jpsaryioci większą część swoich skarbów i okrętów uratować i Archipelag okryty znowu iest Jpsaryiotskiemi, Hydryiockiemi i Spezziockiemi okrętami.

DODATEK DO N^{ro} 70. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 1 WRZEŚNIA 1824 ROKU we ŚRODĘ.

Z Doberan d. 21 Sierpnia.

N. Król Pruski przybył tu d. 18 b. m. o godzinie 6 w wieczór w pożądanym stanie zdrowia, w towarzystwie Królewny Ludwiki, przenocowawszy z d. 17 na 18 w Meyenburg, miasteczku nie daleko granicy Meklenburgskiey. W Wilsen o milę od Doberan zastał J. K. M. Xcia Następce W. Xięztwa Meklenburgskiego, iego Małżonkę i Xcia Karola, którzy przeciw niemu wyiechali. Nie daleko od tego mieysca postrzegł J. K. M. na morzu Baltyckiem okręt, który sądził bydź okrętem, na którym przewozili się Wielki Xże Mikołay i iego Małżonka, których przeprawę zachodni wiatr wstrzymywał. W Doberan przyiął Króla nayuprzeymiey Wielki Xże Meklenburgski, i J. K. M. odwiedził potem owdowiałą Wielką Xiężnę, Xiężną Maryią i Xięztwo Kambridgi. Do tey chwili nie miano naymnieyszey wiadomości o przybyciu WW. Xięztwa Rossyyskich, chociaż Wielki Xże Meklenburgski wysłał przeciw nim fregatę. Aż nakoniec o godzinie 9 w wieczór nadeszła przyiemna wiadomość, że liniiowy Rossyyski okręt na wysokości Kirchdorf Wastraw, o 4 mile na wschód od Rostoka o 6 godzinie wieczorem zarzucił kotwice, i że Wysocy Podróżni wysiędą na ląd skoro tylko wiatr i pogoda dozwolą. Potwierdziło się więc, że to był ten sam okręt, który J. K. M. na morzu postrzegł. Tymczasem wiał ciągle zachodni wiatr i deszcz padał. Doświadczeni maytkowie sądzili podczas tey burzy niepodobnem wylądowanie. Pułkownik Kawelin, Adjutant W. Xcia, wysłany na łodzi z liniiowego okrętu, dla doniesienia o przybyciu WW. Xiążąt, nie mógł inaczey dostać się do lądu, iak przez wpuszczenie łodzi na miałczyznę, z którey przez kilka set kroków brnął wodą. Wysłano przewodników, lecz z wielką tylko pracą dostać się mogli do liniiowego okrętu. J. K. M. wyiechawszy d. 19 ku łazienkom morskim był świadkiem zburzonego morza. Okręt nie mógł ztamtąd bydź widziany, ponieważ zasłaniała go góra na wschodzie Rostoka będąca. W takich okolicznościach wypadało się lękać o okręt, gdyby nie polegano na zręczności maytków Rossyyskich i przedsięwziętych z strony Meklenburgskiey środkach, Nakoniec wczo-

ray popołudniu zwolniał wiatr i z wzgorzów Doberan postrzeżono z rozpuszczonemi żaglami płynący okręt na zachód, o którym w wieczór nadeszła przyiemna wiadomość, iż na przedporciu Warnemünde zarzucił kotwice, a wylądowanie nazaiutrz o godzinie 10 przed południem nastąpi. O godzinie 8 z rana udał się J. K. M. z wszystkiemi do iego rodziny należącemi osobami na powyższe mieysce, i gdy wysiadał z powozu huk dział z liniiowego okrętu zapowiadał, iż następuie wylądowanie. O 3 kwadransach na godzinę 11tą przybyła Wysoka Córka Królewska z Wysokim swoim Małżonkiem przy radosnych okrzykach ludu do portu Warnemünde, gdzie rzuciła się na łono Króla Oyca, a radość z oglądania się nawzaiem Wysokiey rodziny rozrzewniła obecnych. Wysocy Podróżni morscy znaydowali się w dosyć dobrym stanie zdrowia, i oprócz zwykłych morskich chorób i przedłużoney dla przeciwnego wiatru podróży, nie doznali żadney więcey przykrości.

J. K. M. powrócił niedługo potem do Doberan; zamyśla tam kilka dni zabawić, a d. 24 uda się na powrót do Berlina.

Od brzegów Menu d. 19 Sierpnia.

Biskup Minsterski wykonał d. 16 b. m. w Trewirze przed Ministrem Baronem Jngersleben przysięgę cywilną i odiechał nazaiutrz do Minster.

W pobliskości Frankfortu leżącego miasta rezydencyonalnego Landgrafa Homburgskiego pod wzgórzem, gdzie od dawnego czasu odkryto źródła alkaliczney wody, chce teraz kompaniia z Francuzów złożona wystawić kąpielne budynki. Złożyła iuż porękoymią i otrzymała pozwolenie od Landgrafsko - Hessen-Homburgskiego rządu z uwolnieniem na lat 10 od podatku. Powabne położenie wzmiankowanego rezydencyonalnego miasta i innych okolic, a zwłaszcza bliskość Frankfortu, spodziewać się każą, iż nowy ten zakład zakwitnie.

Król: Bawarski rzeczywisty tayny Radca, Kawaler Wiebeking, zwiedził d. 15 b. m. katedralny kościół Koloński i znalazł, iż w naprawianiu onego daleko iuż postąpiono. Uczony ten Architekt powraca z przedsięwziętey w celu nauk podróży przez Francyią, Angliią i Niderlandy. Dniem pierwey oglądał nader piękny publiczny ogród w Düsseldorf i twierdził, iż przechodzi w piękności naycelnieysze w Anglii parki.

Z Medyiolanu d. 16 Sierpnia.

Dnia 12 b. m. odbył się w pałacu Monza uroczysty chrzest nowo urodzonego d. 8 b. m. syna J. C. W. Arcyxięcia Rainera, Vicekróla Lombardzko - Weneckiego Królestwa, i Wysokiey iego Małżonki, Arcyxiężny Elżbiety. Arcybiskub Medyiolański odbył ten Swięty Obrządek. Wielki Marszałek Arcyxięcia Vicekróla, Hr. Creneville, trzymał w zastępstwie N. Króla Sardyńskiego nowo urodzonego Arcyxięcia do chrztu, który otrzymał imiona Ernest Karol Felix Maryia Rainer Gottfried Cyryak. Po ukończonym obrzędzie odbierał Arcyxiąże Vicekrol powinszowania. Wysoka Położnica znayduie się, wraz z nowo urodzonym Arcyxięciem w dobrym stanie zdrowia.

ROZMAITOŚCI.

Na pomnik Lessinga, iak go Doktor Bönisch w Kamenz ułożył, nadeszło do 5000 talarów w składkach pieniężnych, w zbożu, xiążkach, &c. Założyciel sądzi, iż gmach na ten zakład będzie w przeciągu roku wystawiony; ma to bydź szpital kosmopoliczny, do którego przyymowanemi będą chorzy bez różnicy kraiu, i zarządzany będzie przez kommissyią bezpłatną przez połowę z Kamenzanów i przez połowę z obcych członków złożoną.

W Manszestrze w Anglii powstała nowa chrześciiańska sekta, która za podstawę przybrała Przykazanie: "Nie zabiiay," i na wzór Banianów członki iey nie zabiiaią żadnego zwierzęcia; żyią tylko roślinami i są przy tem bardzo zdrowemi.

Ludność nowych kraiów południowey Ameryki wynosi około 17 milliionów dusz, z których Mexyk liczy 7, Guatimala półtora, Kolumbiia 3, Peru półtora, Chili 1, Buenos-Ayres 2, a Paraguay pół milliiona. Liczbę znayduiących się pomiędzy niemi Hiszpanów podaią do 2, tak zwanych Metis czyli potomków Hiszpanów i Indyianów do 4, a prawdziwych Indyianów do 10 milli: Resztę ludności stanowią Murzyni.

W Filadelfii (w Ameryce Północney ma bydź założona bibliioteka, która sławney Alexandryyskiey w niczem nie ustąpi. Cztery w prostokąt zabudowane i stykaiące się z sobą pawilony, będą mieścić w sobie dzieła wszelkiego rodzaiu i wszystkich narodów. Niezmiernie wielki zegar bronzowy, wystawiaiący Homera, będzie zdobił wschodnią stronę budowli. Na karyatydach będą postawione wizerunki wszystkich wielkich ludzi, iakich świat wydał.

Niedawno dziecię nieiakiego Maison tokarza w Paryżu, maiące półtrzecia roku, wypadło oknem z trzeciego piętra na ulicę. Szczęśliwy przypadek zdarzył, iż właśnie tey chwili przechodziła praczka z koszem na głowie bielizną napełnionym, dziecię wpadło w kosz na bieliznę, i tym sposobem bez kalectwa przy życiu zostało.

W Medyolanie wynaleziono skarb prawdziwy, to iest obraz roboty Rafaela wyobrażaiący Nayświętszą Pannę unoszącą pokrycie z śpiącego Chrystusa, przy którym klęczy Jan Chrzciciel, z uśmiechem na dziecię palcem wskazuiący. W głębi widać przyiemną okolicę wieyską. Obraz ten był zupełnie zapomniany, tem bardziey, iż (iak się zdaie) w wieku XVII iakiś partacz skaził go zupełnie nowemi kolorami, obciągnąwszy podług swego gustu. Szczęściem, iż obraz ten dostał się w ręce P. Morten, doskonałego artysty, który przeniknął nieiako, co się w nim kryie i przywrócił światu. To co dla wielu malowideł można nieszczęściem nazwać, było dla tego szczęściem prawdziwem. Pokazało się bowiem, iż w tenczas, gdy poprawę Rafaela przedsiębrano, oryginał był niezmiernie zabrudzony i zakopcony; z tey więc przyczyny, gdy przyszło do zdięcia zwierzchniego koloru, zszedł on bez trudności wraz z kurzem i brudem, po którym był naprowadzony. Praca ta zaięła kilka miesięcy mozolney czynności Pana Morten; lecz sowicie za to iest wynagrodzony, bo oryginał w całey swey piękności iaśnieie. Obraz ten iest własnością Pana Brocca.

John Schillaber w liście pisanym dnia 10 Marca r. b. do Pana James Allace w

Nowym-Jorku (umieszczony w Dzienniku franc.) donosi, że widział Syrenę złapaną na wybrzeżach Japonii przez Kapitana Amerykańskiego Eses; oto iest iey opisanie: ma ona od głowy do ogona 27 cali długości, iey ramiona są kształtne, ręce pulchne, delikatne i białe, piersi zupełnie podobne do kobiecych, szyia także bardzo kształtna, twarz wystawia rysy lekko spłaszczone, iey włosy szorstkie spadaią aż na kark, wielkie usta i piękne wargi, zęby podobne do ludzkich, reszta ciała zakończona iest ogonem ryby, potrzeba bardzo powiększaiącego szkła, aby można dostrzedz łuszczki na iey ciele. Między skałami ta nadzwyczayna istota nayczęściey miewa swe siedliska, iest przebiegła, chytra i trudna do złapania.

Teatr Narodowy.

Jutro we Czwartek d. 2 Września, na żądanie Szanowney Publiczności dadzą ostatnie przedstawienie w 4 aktach z francuzkiego PP Cuvelier i Leopold przełożonego, muzyką znakomitych mistrzów ozdobionego Dramatu, pod nazwiskiem: *Machabeusze, czyli Zburzenie Jerozolimy.*

Dnia 30 i 31 Sierpnia 1824 r.
Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	10	15	10	—	9	15	9	—
— *Zyta*	7	—	6	15	6	—	5	20
— *Jęczmienia*	4	18	4	—	3	18	3	15
— *Owsa*	4	—	3	24	3	18	3	12
— *Jagieł*	17	—	16	—	14	—	13	—
— *Grochu*	7	—	6	—	5	15	5	—
— *Rzepaku*	12	15	12	—	11	—	9	—

W Gdańsku dnia 23 Sierpnia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	480	do	600.
Zyta	—	—	210	—	240.
Jęczmienia	—	—	180	—	198.
Owsa	—	—	162	—	180.
Grochu	—	—	270	—	300.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 101 Ciągnieniu dnia 1 Września r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

69. 14. 16. 67. 28.

Przyszłe 102 Ciągnienie dnia 9 Września r. b. przypada.

DONIESIENIA.

Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. — Postanowiwszy zaiąć na wyrównanie Ulicy Zydowskiey w Mieście Krakowie Domek drewniany, pod Liczbą 388 przy Placu Gwardyi Narodowey stoiący, a własnością P. Bryniarskiego będący, polecił przez Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi w duchu Ustawy Seymowey w dniu 19 Grudnia 1821 roku zapadłey, a mianowicie Art: 5. Assessorowi Prawnemu przy Senacie będącemu, popieranie Imieniem Rządu przed Trybunałem I. Instancyi, wyiednania Taxy Sądowey Domku wspomnionego zaiąć się na użytek Publiczny maiącego, wedle form Kodexem Postępowania wskazanych. — Co również Senat Dziennikiem Rządowym i Gazetą Kraiową po trzykroć ogłosić poleca. — W Krakowie dnia 20 Sierpnia 18 4.

Za JW. Prezesa *Wasserrab.*
Mieroszewski, Sekr. Jen. Senatu.

W dniu 7 Września r. b. 1824 o godzinie 10 ranney, w drodze Exekucyi Sądowey, na Targowisku Końskiem w Kleparzu przy Krakowie, odbędzie się publiczna Licytacya Koni trzech, i Klaczy iedney — zaś o godzinie 2 po południu w Rynku Głównym w Gmachu Sukiennice zwanym, Zegarku śrebrnego, Łyżeczek śrebrnych od kawy dwóch, Bursztynu &c. Chęć zatym licytowania maiących podpisany Komornik na mieysce i czas oznaczony zaprasza. —

W Krakowie dnia 31 Sierpnia 1824 r. *Teodor Jaworski*, Kom. Sąd.